

Danielpa Qillqan - Pachak chunka qanchisniyuq

Qamuykusqa Domingo p'unchaw kamachiyta qhawarichiy: Ayqekunapaq señalpa tipológico análisisnin

Jeff Pippenger

2024-03-05

Hermana Whiteqa rikuchin domingo p'unchaw kamachikuy utqay hamuqta hina “señal” nisqanta, chayqa rikch'achisqa karqan Roma soldadokuna Jerusalénta muyurqanku wata 66-pi nisqawan; chayta ruwaspanmi payqa reqsichin huk klasi runakunata, ñawinkuna kaspapas mana rikunku, rinrinkuna kaspapas mana uyarinkuchu.

“Wiñay kawsayqa ñawpaqninchikpi mast'arikun. Cortinaqa ñaña oqarinampaqmi kashan. Kay hatun llakiywan, allin mañakuywan hunt'asqa ruraypi tiyaqkuna ñuqanchik, imatataq ruwashanchik, imatataq yuyashanchik, kikiillanchikpaq samayta munasqanchikman hap'ipakuspa, maypichus muyuriyninchikpi almaskuna chinkachkanku? Sonqonchikkunaqa tukuy hinantinpi rumiyapunñachu? Manachu musyayta otaq hamut'ayta atinchik, hukkunapa qespichiyninpaq huk rurayniyoq kasqanchikta? Wawqe-paniykuna, ¿qamkunapaq ñawiyoy kashaspapas mana rikuk, rinriyoq kashaspapas mana uyariq kastachu kankichik? ¿Yanqachu Diosqa qankunaman qosurqanki munayninpa yachayninta? ¿Yanqachu payqa qankunaman kachamurqa huk warningmanta huk warningkama? ¿Iñinkichikchu wiñay cheqaq kaypa willakusqankunaman, kay pachaman hamunantaq kaqkunamanta, iñinkichikchu Diospa taripayninkuna runakunapa hawanpi wataraykachasqanta, chaymantaqraq qamkuna manaraqchu samasqa tiyayta atinkichik, qhella, mana yuyayniyoq, kusikuykunata munaq?”

“Kunanqa mana pacha chaychu Diospa llaqtanpaq munakusqankuta churanankupaq nitaq kay pachapi qapariyninkuta huñunankupaq. Manam karuchu pacha hamunqa maypichus, ñawpa discípulokuna hina, ch'usaq, sapallan kawsana cheqakunapi pakakunanchikpaq kallpachasqa kanasunchik. Imanam Jerusalén llaqtata romano soldadokuna muyurispa hark'asqanku Judea cristianokunapa ayqenankupaq señalkarqan chay hina, chaynam suyunchikpa atiynta hap'iy decreto nisqawan, papal sábado hunt'achinapaq kamachispa, ñuqanchikpaq willakuy kanqa. Chaypim hatun llaqtakunamanta llusqiy pacha kanqa, huch'uy llaqtakunamantapas llusqiyta wakichikuspa, orqokuna ukhupi karu, pakasqa cheqakunapi samana wasikunaman ripunaykipaq.” Testimonies, volumen 5, 464.

Estados Unidos llaqtapi qayllam hamuq domingo p'unchaw kamachiyqa señalmi (signo), “jatun llaqtakunamanta llusqispa, uchuy llaqtakunamantapas llusqiyta wakichikunapaq, urqkunachaw sapallampi, karu chiqnikunapi samarikunapaq wasikunaman rinapaq.” Laodicea nisqa Adventismoqa ancha achkha kutipi mana yachanchu Estados Unidos llaqtapi domingo p'unchaw kamachiypa sasachakuyninca The Great Controversy nisqapi rimarisqa “señal” nisqata hunt'asqanta. Chayqa kimsa watayoq kuskan huk watayoq qallariyninpi “señal” nisqawanmi rikch'achisqa kashan. Chay “señal” nisqaqa Jerusalén llaqtapa ñawpaq muyuriy chinkachiyninpi, watayuq 66 watapi apamusqapi hunt'asqa karqan, hinaspataq qayllam hamuq domingo p'unchaw kamachiypi hoqarisqa “estandarte” nisqata rikch'achin.

Jerusalén llaqtapa chiqap waqllachisqanqa Tituspa rurasqan karqa 70 d.C. watapi, hinaspataq Tituspa muyuykusqanqa ñawpaqta rikuchisqa karqa Cestiuspa 66 d.C. watapi muyuykusqanwan, imaraykuchus Jesusqa sapa kuti huk imapa tukukuyninta rikuchin huk imapa qallariyninwan. Cestiuspa qallariq muyuykuyninmi Jesuspa qosqan “señal” karqa ayqekunanpaq, manam Tituspa muyuykuyninchu. Hukninqa qallariypi muyuykusqa karqa, huknintaq tukukuypi muyuykusqa karqa.

Manam huk cristianupas Jerusalén llaqtapa thuñuchiyninpi wañurqachu. Cristoqa disipulonkuman willarqa, hinaspa paypa siminta ñiñkuna llapanku suyaspa qawarirqaku prometisqa señalta. “Jerusalén llaqtata soldadokuna muyuriykusqanta rikuspaykichikqa,” nispa Jesús rimarqa, “chayqa yachaychikña ch’inyayninqa qayllamushasqanta. Chaymantapas Judeapi kaqkuna urqkunaman ayqechunku; llaqtapa chawpinpi kaqkunapas llusichunku,” Lucas 21:20, 21. Cestio umalliq romanokuna llaqtata muyuriykuspaña, mana yuyasqa hina muyuyta saqirparqaku, tukuy imapas chaylla utqay atipayman allin kasqan pachapi. Muyusqa kaqkunaqa, allinta hark’ayta mana atisqankumanta llaqiywan, ñaña qukuyta munashaqtin, romano generalqa soldadonkunata kutichirqa mana ima rikuy atina qawachisqa raykuwanpas. Ichaqa Diospa khuyapayakuq providencianninqa imaymanakunata kamachisharqa paypa kikin llaqtanpa allinninrayku. Prometisqa señalqa suyaq cristianokunaman qusqa karqanña, hinaspa kunanqa tukuy munasqankuman qokurqan Salvadorpa willakuyninta kasukunankupaq. Imaymanakunata hinata kamachirqan, mana judíokunapas mana romanokunapas cristianokunapa ayqekusqankuta hark’anankupaq. Cestio kutiriptin, judíokuna Jerusalénmanta llusispanku qatiq rirqusqaku kutiriq ejercitonta; hinaspa iskaynin fuerzas chhina hunt’asqa ocupasqa kaptin, cristianokunaqa llaqtamanta llusiyta atirqaku. Chay pachallapitaq suyuqa pasaqkuna awqakunamanta pichasqa karqan, paykunaqa ichapas hark’ayta munayman karqaku. Muyuy pacha, judíokuna Jerusalénpi tantakasqa karqaku Cabañasquna Raymita ruranankupaq, chayrayku llaqa suyupi cristianokunaqa mana piwan molestasqa ayqekuyta atirqaku. Mana unayachispanku ayqekurqaku huk allin amachasqa cheqaman—Pella llaqtaman, Perea suyupi, Jordán mayumanta wak lawpi.” The Great Controversy, 30.

Watapi 66 watapi Cestius Jerusalén llaqtata muyuykusqanmi chay willasqa “señal” nisqata hunt’arqan, mayqintachus Cristo chay pacha cristianokunapaq qillqasqa karqan; ichaqa Titoq watapi 70 d.C. muyuykusqanqa manam ima “señal”tapas qhawarichirqanchu ayqekunapaq. Chay muyuykuypiqa manam cristianokuna llaqtapiña qhepakusqachu, hinallataq chay qhipa muyuykuyqa Jerusalén llaqtapa tukukuyninmanmi pusrarqan; Jerusalén llaqtata tukuchisqankupitaq manam “ni huk cristianopis wañurqanchu,” imaraykuchus cristianokunaqa ñawpaq qallariyninpacham ayqekurqanku.

“Judíokunapa kallpankunaqa, Cestio-ta hinallataq soldadokunanta qatiqkuna, qhepanta sinchi phiñakuyniyuqta maqanakurqanku, tukuyta chinkachinankupaq hina mancharichispa. Ancha sasachakuywanmi Romanokunaqa kutirikuyta atirqanku. Judíokunaqa casi mana ima chinkachiywanmi qispirqanku, hap’ipakusqankuta apaspa atipayninpi Jerusalénman kutimuspanku. Ichaqa kay rikch’ariq atipayqa mana allintachu apamurqa. Chaymi paykunaman Romanokunapa contranpi sayakuq, mana kuyuriq sunquyuq awqanakuy kayta yaykurichirqan, chaymi utqaylla mana rimay atina llakikuyta apamurqa chinkananpaq

señalasqa llaqtaman.”

“Manchaymi karqan Jerusalén llaqtaman urmaykamuy ñak’ariykuna, Titoq muyuyta yapamanta qallariqtin. Pascua p’unchawkunapi llaqtaqa muyurisqa karqan, chay p’unchawkunapin millones judíokuna perqankuna ukhupi huñunasqa karqanku.” El Gran Conflicto, 31.

Wakinkunapa Raymimanta watapi 66, Pascua Raymikama watapi 70, kimsa wata kuskanmi; chayqa proféticamente waranqa iskay pachak soqta chunka pichqa p’unchawkuna. Watamanta 66 watakama 70, pagano Roma llaqtamantaq santuarioyta hinallataq ejercitota saruchirqan, imaynatachus papal Roma llaqtapas llaqtata santo nisqata tawa chunka iskay killakunata saruchirqan watamanta 538 watakama 1798.

Ichaqa, templo qhawapi kaq patiotaga saqey, ama tupuychu; payqa mana israel runakunaman qusqa kashanmi: hinaspa llaqtamanta santu llaqtataqa iskay chunka iskay killaqkama sarusqanku. Apocalipsis 11:2.

Roma pagana hinallataq Roma papalpas Jerusalén llaqtata saruch’arqanku waranqa iskay pachak suqta chunka p’unchaykunata (watakunata) kamachkaptin, chayhinataq reqsichin kunan pacha Romaqa qhipa p’unchaykunataq espiritual Jerusaléninta saruch’anqa suq simbólico waranqa iskay pachak suqta chunka p’unchaykunapa tiempollanpi. Chay simbólico tiempoqa qallarinqa Estados Unidos llaqtapi utqaylla hamuy domingo kamachiywan, wañuy apaq ch’akikuy hampikuchkaspa.

Hinaspan ñoqa rikurqani huk umanta wañuyman hina k’iriskata; ichaqa wañuchiq k’irin tuqsinchasqa karqa. Hinaptinmi llapan pacha runakuna mancharisqa qatirqanku uywata. Hinaspan dragonman yupaycharqanku, paymi uywaman atiyta qorqa; uywatapas yupaycharqankutaq, nispa: ¿Pitaq uywaman rikch’akunan? ¿Pitaq paywan maqanakuyta atinqa? Hinaspan payman qosqa karqa huk simi hatun rimaykunatawan Diospa contranpi rimaykunata rimananpaq; hinaspan atiy qosqa karqa tawa chunka iskayniyuq killakunata qhipaykuspa ruwananpaq. Apocalipsis 13:3–5.

Papakunapa qatipakuyninpa simbóliku tawa chunka iskay killakunaqa domingo kamachiypa krizisninpa “hora” nisqanmi. Chay “hora”qa huk “señal”wanmi qallarín (insenñawan), hinaspa “señales”wanmi tukukun. Domingo kamachiypi chay insenñapa “señal”ninqa, Babiloniapiray kaq ima cristianokunatapas ayqekachinqa wak urqkunamanta hatunman hoqarisqa, glorioso santo urquman.

Qhepa p’unchaykunapi pasakunanmi kanqa: Señorpa wasinpa urqunqa urqkunapa umanpi sayachisqa kanqa, moqokunamantapas aswan hatunchasqa kanqa; llapa nacionkunataq payman purinqaku. Achka runakunataq ringaku, nispa: Hamuychik, wicharisunchik Señorpa urqunman, Jacobpa Diosninpa wasinman; paymi ñanninkunamanta yachachiwasun, ñoqanchiktaq purisunchik ñanninkunapi; Sionmantan ley llusqsimunqa, Señorpa simintaq Jerusalénmanta. Isaías 2:2, 3.

Llaqtakunamanta ayqekuy, domingo punchaw yupaychayta kamachisqa kamachiy chaypi, rikuchisqa karqa iskaynin ayqekuykunawan: wata 66-pi cristianokuna ayqekusqankuwanpas,

hinallataq wata 538-pi iglesia chunlla purunman ayqekusqanwampas.

Warmiqa chunlla pampaman ripurqan, chaypiqa Diospa waqaychasqan mayqan karqan paypaq, chaypi payta mikhuqkuna uywanankupaq waranqa iskay pachak soqta chunka p'unchaykama. Apocalipsis 12:6.

Jerusalén llaqtapa tukukuyninqa ñawpaq muyuriymanta qhipa muyurikamay kinsa wata huk kuskanmi karqan, ichaqa hamuq tukukuymanta willakuq qapariyqa qanchis watakunam qusqa karqan: kinsa wata huk kuskan ñawpaq muyuriypa ñawpaqninpi, hinaspa kinsa wata huk kuskan qhipanpi.

“Cristopaq Jerusalén llaqtapa thuñisqanmantam willakusqan llaqa qhelqasqa rimaykuna sut'inchasqa hinallataq hunt'asqa karqan. Judiokunaqa paypa waqyay-rimayninkunapa cheqan kasqanta musyarqanku: ‘Ima tupuwan tupunki chay tupullawanmi qankunaman yapamanta tupusqa kanqa.’ Mateo 7:2.”

“Señalkuna, musphachikuq hatun ruwaykunapas rikurirqanku, llaquywan wañuywan hamuqta qawachispa. Tuta chawpipi mana naturalkunamanta k'anchay Templopa hawanpi, altarpa hawanpipas lliphirqan. Inti yaykuy p'unchay tukukuypi phuyukunapi rikuchisqa karqan carretakuna, guerrapi maqanakunapas maqanapaq huñunakuspa. Sacerdotekuna tutaq santuario ukhupi servichkaspanku, pakasqa uyarikuykunamanta mancharirqanku; allpa kuyurirqan, achka simikunapas uyarikurqan qayaspa: ‘Kaymanta ripusun.’ Hatun inti lloqsiy punku, chaymi ancha llasasqa kaspas iskay chunka runakunallawanpas sasachakuywan wichq'asqa kananpaq, hatun fierro barrakunawan sinchi rumipi allinta t'iksisqa takyasqaña kaspas, chawpi tutapi kicharikurqan mana pipas rikuy atisqan ruwayniyuq.” —Milman, *The History of the Jews*, libro 13.

“Qanchis wataq allinmi huk runa Jerusalén llaqtapa callenkunapi wichay uray purirqan, llaqtaman hamunanpaq kaq llakikuyninkunata willakuspa. P'unchaypas, tutapas, kay mana allin waqay takiwan takirqan: ‘Huk kunkam inti lloqsimuymanta! huk kunkam inti yaykumuymanta! huk kunkam tawa wayrakunamanta! huk kunkam Jerusalénpa contranpi, templopa contranpi! huk kunkam kasarakuyma yaykukuq qharikunapaq, noviakunapaq warmikunapaqpas contranpi! huk kunkam llaqa runakunapaq contranpi!’—Ibid. Kay musphay hina kaq runata wisq'arqanku hinaspa asotarqanku, ichaqa manam ima quejaypas siminmanta llusqirqanchu. P'ñachisqa kayman, mana allin rimasqa kaymanpas, kayllatam kutichirqan: ‘¡Ay, ay Jerusalénpaq!’ ‘¡ay, ay chaypi tiyakuqkunapaqpas!’ Paypa waqay willakuyninqa manam tukurqanchu, unaymanta ñawpaqmanta willakusqan muyuy ukhupi wañuchisqa kanankama.” *The Great Controversy*, 29, 30.

Qhipa tukukuynin literal Jerusalén llaqtapa wata 70-piqa ñawpaqman purirqan “señales y maravillas” nisqakuna, chaykunaq reqsichisqan “desastre y doom” kasqanta. Willakuy “señales” nisqakuna rikurirqan kimsa wata huk chawpiwan ñawpaq muyuy hark'aymanta ñawpaqta, hinallataq chay kimsa wata huk chawpiwan tukukuyma apaq tiempo-pi. Chay “señales” (plural-pi) hamuq tukukuyninta reqsichiqlakunaqa manan ayqekuypaq willakuy “señal”chu karqan, aswanqa huk rimaymi karqan, probationpa qayllamanta wichq'ay tukukuyninpaq.

538 watamanta 1798 watakama, espíritu nisqa Jerusalén llut'uqachasqa kasqanpi, ayqekuyta willaq “señal” karqan ch'usaqyachiq millay ruway rikurimusqanmi, chay “hucha runa” sut'inchasqa kasqan hina, “wañuyman chinkachisqa churi” hina; “Tukuy Dios sutiyoqmanta, otaq yupaychasqa kasqanmantapas contran sayarispa, pay kikinta aswan hanaqman oqarin; chayrayku Dios hina Diospa templonpi tiyaykuspa, kikinta qhawachin: payqa Dios kasqanta.”

Chaymi, chayrayku, rikunki Daniel profeta nisqan rimarisqan chinkachiypa millay qhelqasqa llaqtapi churasqa sayashaqta, chay santokunaq cheqanpi, (piña ñawirispaqa, hamut'aspa yachachun.) Mateo 24:15.

Chay historiapi cristianokunaqa chay “señal”ta reqsispanku, chunka iskay pachak soqta chunka watakunapaq chunlla pampaman ayqekurqanku.

“Fiel kaqkunaqa sayaykuspa mana kuyukuspa qhepakunanpaqmi sinchi, llakiywan hunt'asqa maqanakuyta munarqan, sacerdotal p'achawan pakasqa llullakuykunaq, millay ruwaykunaqpas iglesiaman yaykuchisqa kasqan contra. Bibliataqa mana chaskirqankuchu iñiypa kamachiqnin hina. Religiónmanta libre kay yachachiypa herejía sutinchasqa karqan, chayta sayachiqkunataq cheqnikusqa, qatiykachasqa karqanku.”

“Hatun unay, sinch'i ch'aqway qhipaman, iñiq pisi runakakuna yuyarirqanku apostata iglesiamanta llaqa huñunakuyninkuta chinkachiyta, sichus paya manaraq munaspa llullakuywan hinaspa idolatríawan qespichikuyta. Paykuna rikurirqanku t'aqakuyqa tukuy chaylla mana pantaq munaymi kasqanta, Diospa siminta kasukuyta munaspanku. Mana atirqankuchu pantaykunata muchuyta, paykuna kikinkupa almanchikkunapa wañuchiq kasqankurayku, nitaq huk ejemplota churayta munarqankuchu chayqa wawankunapa hinaspa wawankunapa wawankunapa iñiyninta waqlichinman karqan. Samayta hinaspa hukllayta takyachinankupa, Diosman cheqaq kaywan tupaqlata ima concesiontapas ruwanankupaq wakichisqa karqanku; ichaqa yuyarirqanku chay samaypas ancha chaninnaq rantisqa kanman, principio-ta sacrificio ruwaspa. Sichus hukllayqa cheqaq kayta hinaspa chanin kayta kompromisu ruwaspa sapallan takyachisqa kayta atinqa, chayqa kananmi sapaqchasqa kaypas, hinaspa maqanakuy pas.” The Great Controversy, 45.

Papaq ñak'ariyninpa waranqa iskay pachak soqta chunka watankuna tukukuyman qayllaykaptinmi karqa “señales” nisqakuna (achkaqpi), hinallataq imaynachus pagan Roma literal Jerusalén llaqtata waranqa iskay pachak soqta chunka p'unchaykuna saruchkasqanpa tukukuyninpi karqa “señales” nisqakuna; chay “señales” nisqakunaqa manam ayqekuypaq señalkunachu karqaku.

Qispichiq hamun kutimuyninpaq señalkunata qon, chaymanta aswanpas, kay señalakunamanta ñawpaq kaq mayqin pacha rikurinapaq kasqantapas sut'inchin: “Chay p'unchaykunapa ñak'ariynin qhepantataq inti tutayaykunqa, killapas manañam k'anchayninta qonqachu, qoyllurkunapas hanaqpachamanta urmamunqaku, hanaqpachakunapa kallpankunapas kuyurichisqa kanqaku: hinaptintaq hanaqpichá rikurinqa Runapa Churinpa señalnin; hinaptintaq kay pachapi llaqa ayllukunam waqanqaku, hinaspataq rikunqaku Runapa Churinta hanaqpacha phuyukunapi hamuqta atiywan hatun k'anchayniyoqta. Hinaqtinqa angelninkunata kachanqa waqra hina sinch'i waqaychayninwan, paykunañataq tawa wayramanta, hanaqpacha huk k'uchunmanta huk k'uchunkama, akllasqankunata

huñumunqaku.”

Hatun papal ñakariypa tukukuyninpi, Cristoqa willarqan, intiq tutayaykuspa, killapas mana k’anchaytachu qunqa. Chaymanta qhipaman, qoyllurkunapas hanaq pachamanta urmaykunqa. Hinaspataq nin: “Higos sach’amanta huk rikch’ayninta yachaychik; ramanña llamp’u kaptin, raprankunatapas wiñachiptin, yachankichikmi ruphay pacha qayllamushananta: chay hinallataq qankunapas, tukuy kaykunata rikuspá, yachaychik pay qayllapiña kasqanta, punkukunapa punkunpiña kasqanta.” Mateo 24:32, 33, margin.

“Cristoqa hamusqanmanta señalkunata qowarqan. Paymi rimarin: pay qayllapi kashaqtin, punkukunakamaña chayasqa hina, yachasunmanmi. Kay señalkunata rikkuqkunamantaqa nin: ‘Kay mirayqa manaraq pasanqachu, tukuy kaykuna hunt’asqakaman.’ Kay señalkuna rikurimusqaña kanku. Kunanqa cheqaqtapuni yachanchik: Señorpa hamusqanqa qayllapiñan kashan. ‘Hanaqpacha, kay pachapas pasanqaku,’ nispa nin, ‘ichaqa simiykunaqa manan hayk’aqpas pasanqachu.’” The Desire of Ages, 631, 632.

“Jerusalén llaqtata saruchisqa kinsa wata huk kuskan” papal Roma rayku tukukuy pataman chayaykaptin, huk serie “señalkuna” karqan, chaykunaqa Cristopa hamuyninta reqsichirqan, hinallataq Millerita historia yaykuchirqan. Millerita historiaqa qhipa p’unchaykunapi letra-ninman hina kutimunan. Chay “señalkuna”, “hatun papal ñak’ariy tukukuyninpi” rikurirqan, ñawpaqmanmi rikuchisqa karqan “señalkuna”wan, chaykunaqa rikurirqan Jerusalén llaqtata saruchiy kinsa wata huk kuskan tukukuyninpi, wata 66manta 70kama, pagano Roma rayku. Chayrayku, iskay testigokunaman hina sayaspa, kanqa huk “señal” estandartepa, chayta oqarichinku hatun allpa chukchuy horapi; chaymi waqyasqa señal ayqekunaykipaq moderno Roma historiapi. Hinallataq kanqaku “señalkuna” pluralpi, chaykunaqa rikurinqaku moderno Romaq qhipa p’unchaykunapi ñak’ariy pacha tukukuyninpi.

Kay yachayta qatiqlapi qatikusunchis hamuq qillqapi.

Liyiyichis Lukaspaj 21 kaq qhelqata. Chaypi Cristoga kay waqyayta qon: “Qankunallamanta allinta cuidakuychis, ama hayk’aqpas sonqoykichis huntasqa kachun mikhuysa mana kamachikuywan, machasqa kaywan, kay kawsaypa llakikuykunawanpas; chay hinaqa chay p’unchay mana yuyasqaykichispi qankunaman hamunman. Tukuy kay pachapa hawanpi tiyaqkunapa patanman toqllahina hamunqanrayku. Chayrayku rikch’arisqa qhepallaychis, sapa kuti mañakuychis, tukuy chaykunaq lloqsiyta atipaypaq hinallataq Runapa Churinpa ñawpaqenpi sayaypaq yupasqa kananqaykichispaq” (Lucas 21:34–36).

“Pachakunaq señalkuna kay pachanchispi hunt’akuchkanñan, ichaqa iglesiakunaqa llapallanpi puñuypi hina rikuchisqa kanku. ¿Manachu yuyaychasunchis mana yuyaysapa sipaskunaq experienciamanta, waqyasqa hamuqtin: ‘Qhawariychik, qharichasqaqqa hamuchkan; lloqsiychik payta tinkuq,’ nisqapi, mechankunapi mana aceiteyuq kasqankuta tarirqanku? Hinaspa aceite rantimuq riytaqkuchkaptinku, qharichasqaqqa yachaysapa sipaskunawan kusikuy mikhuyma yaykurqa, punkutaq wisq’asqa karqa. Mana yuyaysapa sipaskuna mikhuypa wasiman chayaspankuqa, mana suyasqa ñiyninta chaskirqanku. Raymipa apunmi willarqa: ‘Manan reqsiykichikchu,’ nispa. Ch’usaq ñanpi, tutapa yana yana tutayaypi, hawapi sayaqtas saquesqa karqanku.” Manuscript Releases, volumen 15, 229.

